

O N D E R
N O S S I M
L T U U R M
N E T E M
S C H A P

Bezoek van Staatssecretaris Van Bijsterveldt

RIJSWIJKS LYCEUM

Rijswijk, 19 januari 2009

**KWALITEITSAGENDA
VOORTGEZET ONDERWIJS**

Ronde van Nederland

Samen met docenten, schoolleiders, leerlingen, ouders en bestuurders wil het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) werken aan goed onderwijs. Het ministerie hecht belang aan regelmatige contacten en samenwerking met de mensen in de praktijk. Zo werd onder meer via schooldebatten, conferenties en Ronde tafelgesprekken invulling gegeven aan de kwaliteitsagenda Voortgezet Onderwijs, met als belangrijkste doel: Zichtbaar beter voortgezet onderwijs.

Kwaliteitsagenda Voortgezet Onderwijs

De focus ligt op zes beleidsprioriteiten:

- 1. Rekenen en Taal:** Basiskwaliteit op orde: aantoonbare verbetering taal- en rekenprestaties
- 2. Uitblinken:** Uitblinken op alle niveaus en een passende kwalificatie voor alle leerlingen
- 3. Burgerschap:** Burgerschapsvorming voor alle leerlingen onder andere door maatschappelijke stages
- 4. Professionele ruimte:** Ruimte voor de leraar
- 5. Examens:** Goede en betrouwbare examens
- 6. Verbetercultuur:** (Zeer) zwakke scholen weer goed, goede scholen nog beter

Ook na vaststelling van dit beleidsdocument, houden de gesprekken niet op. Juist ook nu is het debat op scholen over de vertaling van deze beleidsprioriteiten inspirerend en nodig. Het uitwisselen van kennis en ervaring tussen beleidsmakers van het ministerie en mensen uit de onderwijspraktijk, is blijvend van belang.

Ontvangst en korte rondleiding door de school

Op maandagmiddag 19 januari 2009 maken staatssecretaris Van Bijsterveldt, haar ambtenaren én een stagiaire (leerlinge van 3 gymnasium van een Amsterdamse school) hun entree op het Rijswijks Lyceum door de zij-ingang. Het is pauze en het bezoek trekt veel bekijks. Ze worden in 'de Kleine Schouwburg', een schitterend multifunctioneel theater, ontvangen door locatiedirecteur Simone Bos, Rolf de Jong (plaatsvervangend rector) en Rineke van Meeteren (rector Atlas Onderwijsgroep).

Allereerst wordt er een kort rondje school verzorgd. Het Rijswijks Lyceum is een openbare school voor gymnasium, atheneum, havo en mavo. De school telt ruim zevenhonderd leerlingen met zo'n negentig verschillende culturele achtergronden. Het Rijswijks Lyceum

maakt samen met het Lyceum Ypenburg (gymnasium, atheneum, havo en vmbo) en het Van Vredenburg College (vmbo beroepsgericht) onderdeel uit van de Atlas Onderwijsgroep.

Tijdens de rondleiding is er tijd om even rond te kijken in de mediatheek die ingericht is met moderne computers. Het is er rustig, want de pauze is inmiddels voorbij. De staatssecretaris neemt de gelegenheid te baat om te praten met een viertal leerlingen. Al snel roept ze lachend iedereen op om de mediatheek te verlaten: "We moeten gaan. Ze hebben zo meteen tentamen!". De rondleiding wordt vervolgd en eindigt in de 'Kleine Schouwburg' waar ouders, leerlingen en docenten klaar zitten voor het eerste gesprek.

1e gespreksronde: Uitblinken

Talentklassen

Het Rijswijks Lyceum doet er alles aan om uit leerlingen te halen wat erin zit. Zo heeft de school in het havo en vwo 'talentklassen' geformeerd om leerlingen op zo hoog mogelijk niveau te laten presteren. "Door eisen aan de leerlingen te stellen, proberen we ze naar een zo hoog mogelijk niveau te brengen", licht locatiedirecteur Simone Bos de opstroom toe. "Meer dan vijftig procent verlaat het Rijswijks Lyceum met een hoger diploma dan het advies was bij de instroming." Het 'talentklassen'-beleid werd drie jaar geleden ingezet. Nu is het geïntegreerd en beschouwt de school iedere klas als een talentklas.

Mentaliteit

Jean Claude Habiyambere (6v1) kwam pas rond zijn tiende jaar naar Nederland. Met advies mavo stroomde hij door naar het vwo. Dit lukte dankzij goede begeleiding van de school en leraren die hem stimuleerden om verder te komen. Jean Claude is bepaald niet de enige leerling op het Rijswijks Lyceum die bereid is hard te werken. "Deze mentaliteit van hogerop willen komen", vraagt de staatssecretaris, "wat betekent dat voor de organisatie van de school?" De school heeft het curriculum op dit beleid ingericht, er worden extra taallessen gegeven en de docenten

geven aan meer tijd aan de begeleiding van deze leerlingen te steken.

Maatwerk

"Iedere leerling is anders en verdient een andere aanpak", meent Çeyhun Eroğlu, oud-leerling en docent maatschappijleer. Hij geeft les op een dynamische manier: "Ik geef veel persoonlijke aandacht en werk soms klassikaal, soms zelfstandig. Het ligt aan het soort onderwijs en het humeur van de klas." Çeyhun Eroğlu stroomde zelf in met een mavo-advies en verliet het Rijswijks Lyceum met een vwo-diploma. Daarna voltooide hij twee universitaire studies. Dankzij deze school is de overtuiging van Çeyhun Eroğlu. Hij wil op zijn beurt het beste uit zijn leerlingen naar boven halen.

Betrokkenheid ouders

De staatssecretaris betreft de aanwezige ouders in het gesprek. Zijn zij betrokken bij de school? Merlene Soron zegt geen andere keuze te hebben dan bij de school betrokken te zijn: "Ik wil samen met de school het beste uit mijn kind halen." Rolf de Jong geeft aan dat er een duidelijk aanspreekpunt is voor de ouders, namelijk de mentor. Rapporten worden bewust persoonlijk aan de ouders overhandigd.

Positieve aanpak

Op het Rijswijks Lyceum worden de hoge verwachtingen ook uitgesproken naar de leerlingen toe. 'Je kunt het beter dan je nu doet.' Deze positieve aanpak resulteert in meer zelfvertrouwen en opstroom. "Is de Cito-toets dan eigenlijk geen goede graadmeter om aan te geven wat er in kinderen zit?", wil een OCW'er weten. "De taligheid van deze toets is een probleem", antwoordt Rolf de Jong, "net als bij het eindexamen." Maar uiteraard gaan niet alle kinderen een niveau omhoog en gaan sommige kinderen juist een niveau naar beneden.

Rendement

"De inspectie heeft negatief geoordeeld over het Rijswijks Lyceum. Werkt zo'n oordeel demotiverend naar de school toe?", vraagt de staatssecretaris.

Rineke van Meeteren: "Natuurlijk krijg je niet graag een onvoldoende. De school is dan ook keihard aan de slag gegaan om een positieve kwalificatie te halen."

Rolf de Jong: "Het advies van de basisschool telt mee in het rendement van de onderbouw. Wanneer we de achterstand waar leerlingen mee binnenkomen niet rechtbreien, worden we ervoor afgestraft. De inspectie is erg rendementsgericht, er zijn nog andere factoren die een rol zouden moeten spelen bij de beoordeling."

Zesjescultuur

Het gemiddelde cijfer op deze ambitieuze school is een 6 tot 6,5. De eerste ambitie

is dan ook om leerlingen op een zo hoog mogelijk niveau te laten uitkomen, de tweede ambitie om ze zo hoog mogelijk te laten scoren. Peter van Vliet, Nederlands en voorzitter MR: “Je kunt stellen dat er hier geen zesjescultuur heerst. Als je kijkt naar het niveau waar deze leerlingen op acteren, dan ben ik beretrots!” En er wordt trouwens niet alleen puur in de vakken geëxcelleerd. “Een gigantisch pluspunt is de samenwerking tussen docenten en leerlingen”, geeft Jan Brokhoff, teamleider onderbouw mavo, aan. Andere zaken die worden genoemd zijn onder andere de Lego League en de actieve sectie kunst.

Mediation

Sommige leerlingen zijn sociaal heel vaardig, een kwaliteit die door het Rijswijks Lyceum wordt erkend. Leerlingen werken er als mediator om conflicten te helpen oplossen. Er gaat een opleiding aan vooraf en de mediator blijft zijn gehele schoolloopbaan in functie. “Dit geldt ook als maatschappelijke stage”, tipt de staatssecretaris. “De school kan peersupport versterken door middel van de maatschappelijke stage.”

Top drie

Gesprekster Alma Boender-Feenstra vraagt de aanwezigen welke dingen we van deze school moeten meenemen. Ook de stagiaire van Marja van Bijsterveldt krijgt deze vraag voorgeschoteld. “Zelf zit ik op een witte school”, zegt de stagiaire. “Het valt me op dat de leraren veel

dichter bij de leerlingen staan dan bij ons op school. Verder denk ik ook dat het goed is dat een school alle niveaus herbergt. Daarmee verhoog je de kansen dat je alles uit een leerling haalt, want die kan gemakkelijk een niveau omhoog.”

Pluspunten van het Rijswijks Lyceum

Vanuit perspectief docenten

- Belonen werkt beter dan straffen
- Diversiteit loont
- Open cultuur, veiligheid
- Kijken naar de mogelijkheden van elk kind
- Warmte
- Plezier
- Persoonlijke benadering
- Goede band tussen docenten en leerlingen

Vanuit perspectief leerlingen

- Stimuleren van motivatie
- Kansen die je krijgt
- Sfeer
- Ruimte voor ontwikkeling

Slotwoord door de staatssecretaris

“Op deze school is veel vertrouwen in wat kinderen allemaal kunnen. Door ze uit te nodigen het beste uit zichzelf te halen, neemt de school ook een risico. Ik vind ook dat je dat als school moet doen. De ambitie straalt van jullie en de leerlingen af. Daarnaast geloof ik zeer in de open cultuur die hier heerst. Hartelijk dank voor dit kijkje in de keuken!”

2e gespreksronde: Verbetercultuur

Zwakke school

Ondanks alle ambitie om het beste uit de leerlingen te halen, heeft de inspectie het Rijswijks Lyceum een paar jaar geleden gekwalificeerd als zwakke school. Volgens Rineke van Meeteren valt over dit label te discussiëren.

Compensatie opstroom

“Vijftig procent van de leerlingen verlaat de school op een hoger niveau”, stelt de staatssecretaris, “wordt deze opstroom meegenomen in het eindtotaal?”

In de onderbouw wel, maar niet in de bovenbouw. “We moeten dit als case eens goed met alle partijen doorpraten”, meent de staatssecretaris. “Dit is een goed voorbeeld om het toezichtskader goed in beeld te krijgen.”

Niet voor weglopen

Bij Peter van Vliet, voorzitter MR en docent Nederlands, kwam de kwalificatie zwak aan als een klap in zijn gezicht: “Zwak is zwak, daar moet je niet voor weglopen. Eerst kregen we zelfs abusievelijk het label zeer zwak. Dan denk je ‘zijn wij dat?’. Wij proberen uit onze leerlingen te halen wat erin zit en dat gaat ook wel eens fout. Wanneer leerlingen er langer over doen, werkt het tegen je. Er was zeker sprake van een te

groot verschil tussen de SE-cijfers en de CE-cijfers. Dat verschil was inderdaad te groot. Daar hebben we dan ook iets aan gedaan.”

Rapport inspectie

Uit het rapport van de inspectie blijkt dat het Rijswijks Lyceum onvoldoende scoorde op het rendement van de bovenbouw, het verschil tussen de SE-cijfers en CE-cijfers, en VSV. Er waren ook andere dingen zoals in hoeverre het zelfstandig leren is gerealiseerd. Een subjectief criterium meent de school. Er is hard gewerkt om bovengenoemde punten te verbeteren. “Maar het teveel aan VSV begrijp ik niet, want dat is er niet”, verzucht Rolf de Jong. “Het is ook geen item geweest in het eindgesprek.” Ook dit zal in de case goed bekeken worden.

Netwerk VO-raad

Het Rijswijks Lyceum heeft veel gehad aan de tips en hulp van het netwerk van de VO-raad. “Je deelt ideeën”, aldus Rolf de Jong. “Het is interessant te horen hoe anderen een en ander planmatig aanpakken. Je komt in een soort flow. Je hebt er belangrijke contacten met de hoofdinspecteur. Het is een heel verhelderende bijeenkomst.”

Vervolggesprek

Aan het einde van dit gesprek zijn de aanwezigen nog niet uitgesproken over de problematiek die het huidige toezichtskader met zich meebrengt voor een school als het Rijswijks Lyceum. De staatssecretaris spreekt af om in een vervolggesprek met de school dieper op dit onderwerp in te gaan.

Nabranders

Simone Bos verzoekt het ministerie tijdens de recessie het onderwijsveld niet opnieuw het kind van de rekening te laten worden. Peter van Vliet heeft genoten van het bezoek: "Ik vond het een prettig, open bezoek waarin alle geledingen aan het woord zijn gekomen." Rineke van Meeteren tot slot vraagt aandacht voor een lerarenopleiding in Den Haag, een beroepskolom die wordt neergezet door vier ROC's en het bedrijfsleven, en de aftrap van het Leonardo onderwijs. De staatssecretaris bedankt hierna iedereen voor zijn openheid en hartelijkheid.

